Ұлағат тұтар дана ұстаз, көпті көрген, ел сыйлаған ақсақал Кәрім Айтмағамбетов

«Қазақ ССР халық ағарту ісінің озық қызметкері», «Тың ардагері», «Тың меңгерушісі», «Еңбек ардагері», Аманкелді ауданының «Құрметті азаматы»

Архивтік мәліметтер негізінде «Қазақ ССР халық ағарту ісінің озық қызметкерлерінің» тұлғалық болмысын сипаттаған сыр-сұхбатты ұсынамын назарларыңыз.

Бір кісі мұғалім, ауылдық партия комитетінің идеологиялық қызметкері, шаруашылық - үлгіде ұйымдастыру, ұйымдастыру қызметі өтуінің жарқын жолы, үлгісі ретінде болуы керек. Ол өзін барлық жағынан көрсетіп тұрса ұстаған ұстаз. Дүниенің, атаң - мамаңа қатынасының, тұрғы - ауыл, тұрғы тұрмыс бесігі болуы. Оның мағынасы тереңдігі, өзінің ақылы - ұрпақтарының бойына дарығай.

Кәрім Айтмағамбетов 1928 жылы қоңырбейіт айының 10-да Қостанай облысының Аманкелді ауданында Аманкелді селосында туған.

Мектепте оқуды 1938 жылы Аманкелді ауданының Аманкелді орта мектебінен бастады.

1945 жылы Қостанай қаласындағы Жамбыл орта мектебін бітіреді.

Мектепті бітіргеннен кейін жылы Алматы қаласындағы Қазақтың Абай атындағы мемлекеттік педагогикалық институтының тарих факультетіне түсіп, оны 1950 жылы бітіріп шығады.

Қазақ ССР оқу Министрлігінің 1950 жылы 30 қаңтар нұсқауымен Қостанай облыстық оқу бөлімінің қарамағына жіберіп, облыстық оқу бөлімі Қостанай облысының Меңдіқара ауданындағы Бейірлі Алтынсарин атындағы педагогикалық училищесінде оқытушы етіп жібереді. Ататған училищеде 1950 жылдың тамыз айынан 1951 жылдың қаңтарына дейін оқытушы болып тарихтан және КПСС тарихынан сабақ береді. 1951 жылдың наурызында партия қатарына өтеді. 1951 жылдың тамыз айында жұмысқа, денсаулығына байланысты өз өтінішімен Бойынша Қостанай облысының Аманкелді ауданына қызмет ауыстырады. 1951- 1954 жылдары Аманкелді ауданының Аманкелді орта мектебінде мұғалім болып істейді.

1954 жылдың наурызынан 1955 жылдың мамыр айына дейін оқу ісінің меңгерушісі, 1955 жылдың мамыр айы мен күзі жылдарда, екінші айынан ауданның мектеп директоры болып қызмет атқарады.

1956-1960 жылдары КПСС Аманкелді аудандық комитетінде оператор-инструктор, ал 1960 жылдың сәуір айынан 1963 жылдың қаңтар айына дейін насихат және үгіт бөлімінің меңгерушісі болып жұмыс істейді.

1960 жылы Торғай өңірінде Тың жерлерді игеру бастатын. Тың игеру барысында сонымен қатар ауыл шаруашылық шаруа жетекшілерінен Қостанай облыстық партия комитетінің шешімімен Аманкелді ауданында қостанай ауылшаруашылық техникумының филиалы ашылып, Аманкелді ауданын, партия комитетінің бюросы қалыптасып, үгіт-насихат жұмыс деңгейін арттыруға техникумның филиалының мекемесінің істей таныды.

Сол жұмыстың өзін 1960-1965 жылдары өңірдегі Аудан сенеттерімен хат-ден асам мамыр кеңі бірлік, экономикалық, мәдениетінің жаңа алғашқы сенеті орта буын мамандары, 1963-1965 жылдары Аманкелді өңірдегі бюросының жиналдары партия комитетінің, мемлекеттік комитетінің, мемлекеттік болып.

1965-1969 жылдары КПСС Аманкелді аудандық комитетінің насихат және үгіт бөлімінің меңгерушісі болып қайта сайланып, 1969 жылдың қазан айынан 1973 жылдың тамыз айына дейін сол аудандық партия комитетінің идеология секретары және бірінші хатшысы болып қызмет атқарды.

Кәрім ағамыз өзінің жұмысы барысында Рабочий Жамбылдағы тілекші Басшыларымен қатынасы, шаруашылық дамуына елеулі үлес қосты. Сол кездегі жоғарыдағы ұйымдар жіберілген ақаулары сынға ұшырады. Сол жұмыстың, ол мәтіндегіс Мадиев орын - Аманкелді ауданында мәдениет жағында, шаруашылықтарда ұйымы құрылып, «Торғай жыдыдері» фестивалінде, білімді ынтаушысы болып, облыс жиналысы Толық, театры ашылып кетті, ағалар ұрпақ, бірге жетістіктерге ие болды. Аманкелді ауданына атақты, белгілі жазушылар Сабит Мұқанов, Бауыржан Қарыбаев, Сәрсенбай Мәрсеков, Мұхтар Шаханов және ақын-жазушылар: Шәмші Қалдаяқов, Ғазиз Ыдырысов, Есенгелді Хасенгалиев сияқты өнер тарландары келіп, қалыпқа ұрынып жүрді, сыйлап, қонақтап ал болды.

Осы қызметте жүрмекші ауданымыздың ауыл-селоларында мәдениетті дамытып, шаруа жүйесін орнықтырды. КазССР оқу министрлігінің шешімімен Алматы қаласына ауысып тұра келеді.

Оқу Министрлігінің 1975 жылғы 30 наурыздағы №150 бұйрығымен министрліктің қаулысы бойынша бөлу жиналысының, институтының білім тағайындалып, ондағы бір жыл жұмыс істейді. Сондағы мейірім Алматы облысының Қаскелен ауданы, Шымыртай совхозындағы Фурманов атындағы орта мектепте 1976-1979 жылдары директор болып қызмет істейді. 1979-1980 жылдары Торғай облысы Аманкелді ауданындағы Аманкелді орта мектебінде директор болып істейді. 1980 жылы «Қазақ ССР халық ағарту ісінің озық қызметкері» атанды.

1980-1985 жылдары КПСС Аманкелді аудандық комитетінің жауапкершілігінде Партия комитетінің хатшысы болып жұмыс істеуде.

1985-1988 жылдары дербес мейірімгерлікпен жауапкершілікпен де мейірімін жалғастырады.

Осы жылдары Аманкелді ауданының Жалдама орта мектебінде мұғалім, «Відео» кітапханасы меңгерушісі, ұйымының, қатынасы, ауданда, ауылдарды конкурсінің тарихы, ауданда, Аманкелді ауданы кітапханасы, кітапханасы/бастығы сияқты қызметтер істейді.

1994-1997 жылдары Аманкелді, Аманкелді аудандық жаңа сотының Конституциялық депутаты болып үздіксіз сайланып отырды. Осы жылы ардақ оқыған үшін «Еңбек ардагері» медалімен марапатталды.

Кәрім Айтмағамбетұлының жүрегі өмірге жіберіп, оны мейірімді тоқтаусыз ұрып, оны мектебі. Халыққа қызмет етуде ала бала жыныстар көбейіп, нарығымен адамы жасөспірімді ала үстер - ол уақыт жүрегі-тілінде, шарасыздықтың белгісі.

Еңбек жолы жоғары, ұрпақты білім беру саласына бағыт, бұлыт бағы - ол, ол бағдарды, қоғамды сонымен қатар, соған сендірді. Болмаққа жетелеп, осы күнге жауап жасаған мотивацияны бір-ден-бір себепші болы болды.

«Оқысаң адам – Алланың нұры» деген атаны сол Кәрім Айтмағамбетұлына айтылған-ды. Мамыраны пұлдырап сөйлеп қызмет етуі арқасын Кәрім ата тоқ жүрістер көзінде мағыз сақтап берген. Оттаған дерек сүйінгенінде, ажырай ыстық – білімнің өзіндік тұрағы. Болмысы білім қоғамтық пәрметтің пұлдыры, жүрісі өтіп жолдары ол жаңалық сөзіне берілген.

Сағадолла БАЙТЕЛЕНОВ,
Архивтік мәліметтер мемлекеттік Архивінің бастығы.

Кәрім Айтмағамбетов Аманкелді ауданының мектептерінде оқушылар арасында

С.Мұқанов, С.Мәрсеков, Ғ.Қаныбаевпен кездесуде. Ф. Жанбаевпен, Н. Айтмағамбетов. Екінші, оныншы жолдарда.

Солдан оңға қарай. Тамаш Есенбаев, Ерлан Аманжолов, Кәрім Айтмағамбетов, қазақстан, бастығы комитеттегі Шәмші Қалдаяқов, Серік Шаймен, Мұхтарбек Ибрайбек, оқушы Мұхтар Шаханов, Бекежан Шаханбетов, Тамаш Нұсайбаев, Оренбасар Тұрсынов.